

RĂSPUNDEREA CIVILĂ PENTRU PAGUBELE GENERATE DE PRODUSELE CU DEFECTE

Lect. univ. dr. Vali Ileana-Niță

Through the law no. 240/2004 on the responsibility of the producers for the damages caused by unappropriate products, the Parliament intended to stipulate a responsibility, apart from and graver than the offenced civil responsibility, able to ensure the protection of life, health and customers' security in accordance with the continuous development of modern technique. To better seize the responsibility of the producers, we consider that the juridical settlement of this responsibility, its applications, its bases and its engaging conditions and also the, causes that eliminate this responsibility have to be analysed, as well as the right to sue for restoring the damages deserves an accurate analysis.

1. **Reglementare.** Dreptul la repararea pagubelor provocate de produse a cunoscut în ultima perioadă de timp o evoluție rapidă la nivel european, dar și la nivel național. Necesitatea unei reglementări legislative destinată să întărească răspunderea fabricanților și distribuitorilor de produse periculoase pentru om sau pentru mediul înconjurător, s-a făcut din ce în ce mai mult simțită pe plan european.

Reglementările privind răspunderea producătorilor pentru pagubele generate de produsele defecte poartă denumirea, la nivel european, de directive.

Dreptul comun în materie de responsabilitate pentru produsele defecte îl constituie Directiva nr. 85/374/CEE din 25 iulie 1985 a Consiliului Europei, care ulterior a fost modificată și completată de Directiva nr. 1999/34/CE a Parlamentului European și Consiliului Comunității Europene din 10 mai 1999.

Având în vedere situația de aderare a României la Comunitatea Economică Europeană, ceea ce implică armonizarea sistemului de drept cu dreptul Comunității Europene, a fost transpusă în legislația noastră Directiva nr. 85/374/CEE prin Ordonanța Guvernului nr. 87 din 29 august 2000¹, privind răspunderea producătorilor pentru pagubele generate de produsele defectuoase. Prin această ordonanță au fost reglementate raporturile juridice dintre producători și persoanele vătămate ori prejudiciate de produsele defectuoase puse în circulație, stabilirea răspunderii civile pentru pagubele generate de aceste produse, precum și dreptul la acțiune în repararea pagubelor. Art. 13 din această ordonanță prevedea că dispozițiile ordonanței se completează cu prevederile Codului civil.

Dreptul comun în materia securității consumatorului îl constituie Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor², completată prin Legea nr. 37 din 16 ianuarie 2002³.

Legiuitorul transpune în dreptul român Directiva nr. 87/374/CEE prin Legea nr. 240/2004⁴ privind răspunderea producătorilor pentru pagubele generate de produsele cu defecte.

¹ Ordonanța Guvernului nr. 87 din 29 august 2000 a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 421 din 1 septembrie 2000.

² Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 a fost republicată în Monitorul Oficial nr. 75 din 23 martie 1994, ulterior modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2002.

³ Legea nr. 37/2002 a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 91 din 2 februarie 2002.

⁴ Legea nr. 240/2004 a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 552 din 22 iunie 2004.

2. Domeniul de aplicare al responsabilității producătorilor. Responsabilitatea la care se referă Legea nr. 240/2004, este limitată la pagubele provocate de anumite produse și privește doar pe producători.

a. Probus. Legiuitorul român a definit termenul de “probus” ca fiind orice bun mobil, chiar și încorporat într-un alt bun mobil sau imobil, inclusiv energia electrică⁵. Așadar, potrivit Legii nr. 240/2004, imobilele nu sunt considerate produse, dar sunt considerate produse bunurile mobile utilizate la construirea imobilelor, precum și cele încorporate mobilelor.

b. Probus cu defecte. Conform Legii nr. 240/2004, prin probus cu defecte se înțelege probusul la care modul de prezentare, utilizarea previzibilă și data punerii în circulație nu conferă siguranță consumatorului, producând pagube acestuia. Determinarea caracterului defectuos al unui probus nu trebuie să se facă așadar în funcție de calitatea acestuia, ci de siguranța la care marele public se așteaptă în mod legitim.

Este de reținut că multe produse prezintă în mod inevitabil pericole dacă sunt utilizate fie într-un mod neadecvat, fie în alte scopuri decât cele pentru care au fost destinate. Utilizarea irațională a instalațiilor electrice, medicamentelor, a aparatelor care funcționează cu gaz etc, poate genera pericole.

Prin adoptarea Legii nr. 240/2004 nu s-a urmărit repararea prejudiciilor în astfel de situații, adică altfel spus o deresponsabilizare a utilizatorilor, ci o repartizare justă a riscurilor de dezvoltare tehnică care este echitabil să revină producătorilor. Prevederile prezentei legi nu se aplică pagubelor generate de produsele puse în circulație anterior datei intrării în vigoare a acesteia, precum și pagubelor generate de accidente nucleare (art. 15).

c. Producătorul. Responsabilitatea pentru pagubele generate de produsele cu defecte revine producătorului. Producătorul este, în concepția Legii nr. 240/2004, fabricantul produsului finit al unei materii prime sau părți componente ale produsului (art. 2 alin. 1 lit. a pct. 1).

Acțiunea în responsabilitate pentru defectul produsului poate fi îndreptată nu numai împotriva producătorului efectiv dar și împotriva altor persoane asimilate acestuia. Aceste persoane sunt: producătorul aparent, respectiv “orice persoană care se prezintă ca un producător, prin faptul că își înscrie pe probus numele, marca sau un alt semn distinctiv”⁶, importatorul produsului în România sau din Comunitatea Europeană în vederea vânzării, închirierii, cumpărării sau altei forme de înțrinare în cadrul activității profesionale⁷ și distribuitorul produsului care nu comunică consumatorului, într-un termen rezonabil, datele de identificare a producătorului sau a persoanei care a furnizat probusul, dacă producătorul produsului nu poate fi identificat⁸. Așadar, răspunderea distribuitorului este subsidiară⁹, întrucât în situația în care el indică persoanei vătămate datele de identificare a producătorului sau persoanei asimilate producătorului, acesta este exonerat de răspundere.

⁵ Art. 2 alin. 1 pct. b din Legea nr. 240/2004.

⁶ Art. 2 alin. 1 lit. a pct. 2 din Legea nr. 240/2004.

⁷ Art. 2 alin. 1 lit. a pct. 3-4. Din Legea nr. 240/2004.

⁸ Aceeași soluție este și în cazul produsului importat, dacă nu este indicată identitatea importatorului, chiar dacă este precizat numele producătorului (art. 2 alin. 1 lit. a pct. 5).

⁹ **I. I. Bălan**, *Răspunderea civilă pentru produsele cu defecte în reglementarea Legii nr. 240/2004*, în *Dreptul nr. 12/2004*, p. 58.

În ceea ce privește partea vătămată, legiuitorul pretinde ca acesta să fi folosit produsul cu defecte “pentru uz sau consum personal ” (art. 2 alin. 1 lit. c pct. 2-3).

3. Fundamentarea răspunderii producătorilor. Intenția legiuitorului prin reglementarea acestei răspunderi a fost aceea de a absolvi victima (persoana prejudiciată) să facă dovada unei greșeli personale, individualizată a producătorului pentru a pune în joc responsabilitatea acestuia în caz de pagubă corporală datorată lipsei de securitate a produselor pe care acesta îl pune în circulație pe piață.

Prin acest demers s-a urmărit substituirea concepției tradiționale de răspundere bazată pe culpă fundamentându-se răspunderea pe defectul produsului, adică pe o caracteristică definită obiectiv.

Dar care este fizionomia faptului juridic ilicit al producătorului? Vom încerca să răspundem acestei întrebări reluând evident în discuție teoriile pe marginea instituției răspunderii civile delictuale.

S-au succedat astfel diverse teorii, strălucit argumentate cum este teoria subiectivă, teoria obiectivă, teoriile mixte, teoria garanției sub diversele ei fundamente, unicul scop fiind acela de a găsi o rezolvare în favoarea victimelor prejudiciilor.

Cum este rezolvată în drept această problemă acum, la cumpăna dintre milenii când totul duce la deschiderea într-o lume în care principala dimensiune a timpului este viitorul și cum va evolua responsabilitatea ?

În societatea modernă, ideea de responsabilitate constă în încercarea de a traduce în fapte noua concepție a echității care rezidă în faptul că toate prejudiciile accidentale suportate de individ sau de un grup de indivizi trebuie să-și găsească asigurată reparația¹⁰.

Din nevoia găsirii unei soluții pentru repararea prejudiciilor, răspunderea axată pe greșeală, așa cum o găsim reglementată de dispozițiile codului civil, a evoluat în direcția unei răspunderi obiective¹¹ independentă de culpă și întemeiată pe raportul de cauzalitate între defect și pagubă.

Această tendință o regăsim chiar și în cazul răspunderii contractuale, unde debitorul răspunde nu doar de greșeala sa, ci și de viciul obiectului pe care îl utilizează în executarea contractului, când acest viciu nu rezultă dintr-un defect de întreținere sau este urmarea faptei sale sau chiar și atunci când debitorul nu ar fi putut detecta acest viciu¹².

Sunt diverse situațiile când pentru realizarea obligațiilor ce decurg dintr-un contract este necesară utilizarea unui obiect, așa cum este cazul medicilor care se folosesc de instrumente chirurgicale, aparate ce funcționează prin dirijarea de raze ce pot fi nocive pentru organism, sau cazul transportatorului care se folosește de diverse vehicule ce pot să cauzeze prejudicii creditorului obligației ori terțelor persoane.

Poziția acestora față de obiectul folosit nu este diferită de cea existentă în cazul răspunderii delictuale în ceea ce privește paza, deoarece ei păstrează direcția și controlul lucrurilor respective.

¹⁰ **A. Bénabent**, *Droit civil. Les obligations*, 5e Edition, Montcrestien, Paris, 1995, p. 265.

¹¹ A se vedea **C.T Ungureanu**, *Protecția consumatorului și răspunderea pentru produse în dreptul român*, în *Dreptul nr. 3/1998*, p. 61.

¹² **L. Mazeaud**, *Traité théorique et pratique de la responsabilité civile delictuelle et contractuelle*, 2e Edition, vol. I, Paris, 1934, p. 971.

Ideea noncumulului celor două forme de responsabilitate, trebuia depășită în favoarea ideii de echitate deoarece în cazul în care s-au cauzat prejudicii, atât contractantului cât și unei terțe persoane, primul este privat de beneficiile pe care i le-ar pune la dispoziție răspunderea civilă delictuală, spre deosebire de terț care se poate folosi de această cale.

Pentru rezolvarea acestei situații doctrina și jurisprudența a pus la punct mai multe procedee urmărind întărirea responsabilității mai ales în raporturile între prestatorii de servicii profesionale și clienții lor .

Primul procedeu a constat în crearea unei obligații specifice și anume a obligației de securitate, iar al doilea procedeu a constat în întărirea obligației principale a debitorului, considerându-se că aceasta include o garanție împotriva pagubelor produse de defectele instrumentelor ori materialelor utilizate.

Preambulul Directivei 85/374/CEE precizează că doar responsabilitatea fără greșeala producătorului este de natură se rezolve în mod adecvat problema proprie epocii noastre, caracterizată de tehnicitate crescândă, ceea ce impune o atribuire justă a riscurilor inerente producției tehnice moderne, producătorilor.

În concepția Directivei, producătorii sunt responsabili de daunele cauzate de defectele de securitate ale produselor lor, constând într-o atingere adusă persoanelor sau unui bun al acestora, altul decât produsul însuși, indiferent dacă sunt sau nu legați printr-un contract cu victima prejudiciului. Practic, este abolită orice diferență între contractanți și terțe persoane, și unii și alții fiind supuși aceluiași regim când exercită împotriva fabricantului acțiune în responsabilitate fondată pe lipsa securității produsului¹³.

Aplicarea distincției între regimul contractual și delictual, avea drept consecință crearea unei inechități între victimele aceleiași fapte. Astfel, în cazul unui accident datorat unei lipse de securitate a produsului atunci când a fost prejudiciat atât achizitorul produsului cât și terțe persoane, distincția dintre răspunderea civilă delictuală și răspunderea civilă contractuală, era de natură să îngreuneze inutil și nejustificat situația achizitorului produsului.

Această dispoziție a fost preluată și de legiuitorul român, așa cum rezultă din dispozițiile art. 42⁴ din Ordonanța Guvernului nr. 21/1992, conform căreia consumatorul are dreptul de a alege între regimul preferențial conferit lui de către reglementarea din domeniul protecției consumatorului și regimul răspunderii contractuale, delictuale sau al unei răspunderi speciale. Prin urmare, prin acest act normativ se face abstracție de problema opțiunii între răspunderea contractuală sau delictuală pe care consumatorul o are pentru a obține repararea pagubei, el având posibilitatea să facă direct referire la textele legale care reglementează în prezent obligația de securitate¹⁴.

De asemenea, art. 9 din Legea nr. 240/2004 prevede posibilitatea persoanei vătămate ori prejudiciate de a pretinde despăgubiri în temeiul răspunderii contractuale sau extracontractuale ori altui regim special de răspundere. În acest mod, victima are la îndemână mijlocul judic cel mai eficient.

¹³ Art. 13 din Directiva 85/374/CEE prevede că nu se aduce atingere drepturilor de care victima unei pagube se poate prevala în baza dreptului responsabilității contractuale sau extracontractuale, sau în baza unui regim special de responsabilitate existent în momentul ratificării.

¹⁴ **I.F.Popa**, *Obligația de securitate - mijloc de protecție a consumatorului*, în *Dreptul nr. 3/2003*, p. 73.

Pentru a realiza funcția reparatorie a răspunderii, Legea nr. 240/2004 instituie la art. 3 obligația de răspundere a producătorului pentru “prejudiciul actual și cel viitor, cauzate de defectul produsului său” având în vedere riscul de activitate¹⁵ pe care trebuie să îl suporte.

În aceste condiții, se urmărește instituirea unei răspunderi obiective, de plin drept a producătorului, victimele unui defect de securitate al produsului nemaifiind obligate să facă dovada unei greșeli personale individualizate a producătorului pentru a-i fi angajată răspunderea civilă. Astfel, defectul produsului constituie elementul fundamental al răspunderii producătorului și totodată faptul generator al răspunderii pentru prejudiciile cauzate de produsele defecte.

4. Condițiile răspunderii producătorilor. Pentru angajarea răspunderii civile a producătorului, persoana prejudiciată trebuie să facă dovada pagubei, a defectului și a raportului de cauzalitate dintre defect și pagubă¹⁶.

a. Paguba. Termenul de pagubă este definit de legiuitor¹⁷ în sens larg și privește prejudiciul cauzat prin moartea sau vătămarea integrității corporale sau a sănătății unei persoane¹⁸ sau deteriorarea ori distrugerea oricărui bun, altul decât produsul cu defecte destinat folosinței ori consumului privat și folosit de persoana prejudiciată pentru uz sau consum personal în valoare de peste 2 miliarde lei, respectiv 500 euro¹⁹. Așadar, prejudiciul poate fi patrimonial (pierderea economică rezultată din pierderea sau deteriorarea bunului) sau nepatrimonial (vătămarea integrității corporale sau a sănătății, precum și pierderea vieții).

Legiuitorul privește doar prejudiciile aduse bunurilor care sunt în mod normal destinate utilizării sau consumării private, plasând în afara câmpului de aplicare al legii pagubele ce au prejudiciat bunurile afectate utilizării profesionale. Tot referitor la prejudiciile aduse bunurilor, trebuie observat că se au în vedere numai la daunele cauzate de către produs și nu cauzate produsului, acesta din urmă ținând de domeniul responsabilității contractuale de drept comun.

Instanțele de judecată sunt chemate să aprecieze dacă paguba cauzată de un produs provine dintr-un defect al acestuia sau se datorează unui comportament anormal al persoanei care l-a utilizat.

b. Defectul. Defectul constituie elementul fundamental al răspunderii producătorilor pentru cauzate de produsele cu defecte. Persoana vătămată sau prejudiciată trebuie să facă dovada defectului pentru “produsul care nu oferă siguranța la care persoana este îndreptățită să aștepte”. Așteptarea legitimă a publicului se apreciază ținându-se cont

¹⁵ A se vedea, **M. Eliescu**, *Răspunderea civilă delictuală*, Ed. Academiei, București, 1972, p. 374.

¹⁶ Art. 6 din Legea nr. 240/2004.

¹⁷ Art. 2 alin. 1 pct. c din Legea nr. 240/2004.

¹⁸ Producătorul va fi obligat să acopere prejudiciul constând în cheltuieli de mormântare, cheltuieli de îngrijire, de spitalizare, cheltuieli cu existența unei terțe persoane aflate în îngrijirea victimei, prejudiciul constând în diminuarea capacității de câștig și de pierdere de către apropiați a susținerii pe care victima le-o aducea înainte de accident etc.

¹⁹ Art. 9 din Directiva 85/374/CEE se raportează la repararea daunelor care rezultă dintr-o atingere adusă persoanei sau unui bun, altul decât produsul defectuos, fără să facă vreo referire la pagubele morale consecutive morții sau rănirii, ceea ce înseamnă că despăgubirea acestora rămâne la latitudinea statelor membre.

de toate circumstanțele și în special de prezentarea produsului, de utilizarea la care în mod rezonabil ne putem aștepta de la aceasta, precum și de momentul punerii sale în circulație. Caracterul “rezonabil” sau “nerezonabil” al utilizării produsului, se apreciază în mod evident și în funcție de instrucțiunile de folosire care i-au fost furnizate de producător. Sub acest aspect este de observat că un produs nu poate fi considerat ca defect prin simplul fapt că un produs mai perfecționat a fost pus în circulație după el.

c. Raportul de cauzalitate dintre defect și pagubă. Pentru a se atrage răspunderea civilă a producătorului, persoana vătămată trebuie să facă dovada nu numai a pagubei și a prejudiciului, dar ea trebuie să facă dovada și a raportului de cauzalitate dintre defect și pagubă, în sensul că defectul a cauzat paguba.

Rezultă așadar că pe victimă apasă sarcina probei, ceea ce în starea actuală a tehnologiei și mai ales în contextul cauzalității multiple poate să aibă consecințe nefaste pentru aceasta.

Într-adevăr, pentru a dovedi defectul produsului, victimele se văd nevoite să recurgă la expertize costisitoare asupra unor produse din ce în ce mai sofisticate situație care este de natură să limiteze protecția pe care legiuitorul a vrut să o acorde victimelor prin instituirea acestei forme de răspundere.

Apreciem că s-ar impune instituirea unei prezumții de defect a produsului ori a legăturii de cauzalitate în anumite condiții pentru a elibera în parte victima de greutatea sarcinii probei ce îi revine.

Dacă două sau mai multe persoane sunt răspunzătoare pentru aceeași pagubă, răspunderea lor este solidară (art. 5). Legiuitorul instituie în această situație un nou caz de solidaritate pasivă legală.

Solidaritatea pasivă produce două feluri de efecte²⁰: unele care se produc între codebitorii solidari și creditorul lor comun, și altele care se produc numai între codebitorii solidari.

În raporturile dintre codebitorii solidari (persoanele răspunzătoare de pagubă) și creditor (persoana prejudiciată), fiecare din codebitorii solidari este obligat față de creditor ca și cum ar fi un singur debitor, și pe de altă parte în raporturile lor față de creditor sunt obligați unii față de ceilalți și fiecare pentru toți, la totalitatea datoriei.

În raporturile dintre codebitorii solidari (persoanele răspunzătoare de pagubă), atunci când numai unul dintre codebitori plătește întreaga datorie, prestația executată se împarte deplin drept între codebitori și trebuie suportată de toți. Codebitorul solidar care a plătit întreaga datorie are la îndemână două acțiuni pentru a se întoarce împotriva celorlalți codebitori, pentru partea fiecăruia: acțiunea derivând din subrogarea legală în drepturile creditorului plătit (art. 1108 pct. 3 C. civ), precum și o acțiune personală derivând din mandat sau gestiune de afaceri, caz în care codebitorul plătit devine un simplu creditor chirografar al codebitorilor pentru care a plătit.

Legiuitorul prevede că societățile de asigurări au drept de regres împotriva producătorului, conform legislației în vigoare²¹, pentru sumele plătite persoanelor

²⁰ A se vedea **L. Pop**, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Ed. Fundației “Chemarea” Iași, 1994, p. 390; **C. Stătescu, C. Bârsan**, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Ed. All Beck, București, 2002, p. 423.

²¹ Art. 22 alin. 1 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România prevede că: “în limitele indemnizației plătite în asigurările de bunuri și de răspundere civilă, asiguratorul este

prejudiciate²². Subrogația societății de asigurări în drepturile persoanei prejudiciate este o subrogație personală, societatea de asigurări beneficiind (în limita indemnizației plătite) de toate drepturile asiguratului împotriva terțului, după cum și terțul acționat poate opune asiguratorului toate apărările opozabile asiguratului²³.

5. Cauze exoneratoare de răspundere. Pentru a se exonera de răspundere, producătorul trebuie să dovedească existența uneia dintre situațiile următoare²⁴: nu el este cel care a pus produsul în circulație²⁵; defectul care a generat paguba nu a existat la data la care produsul a fost pus în circulație sau a apărut ulterior punerii în circulație a produsului din cauze neimputabile lui; produsul nu a fost fabricat pentru a fi comercializat sau pentru orice altă formă de distribuție în scop economic; paguba se datorează respectării unor condiții obligatorii impuse de reglementările emise de autoritățile competente sau nivelul cunoștințelor științifice și tehnice la momentul punerii în circulație a produsului nu i-a permis depistarea existenței defectului, sau defectul se datorează nerespectării de către consumator a instrucțiunilor de utilizare furnizate în documentele tehnice care însoțesc produsul, demonstrate în baza expertizei tehnice de specialitate.

Nivelul cunoștințelor științifice și tehnice existente la momentul punerii în circulație a produsului care nu au permis depistarea defectului în cauză constituie o cauză exoneratoare de răspundere a producătorului care configurează conceptul de risc de dezvoltare²⁶.

În favoarea exonerării producătorului pentru riscul dezvoltării, se invocă mai ales necesitatea de a nu împiedica dezvoltarea industriilor cu tehnologie avansată și într-un plan mai general competitivitatea industriei europene.

Trebuie reținut, că prin includerea riscului de dezvoltare între cauzele de exonerare, principiul răspunderii obiective a producătorului pentru defectul produsului a fost puternic atenuat de mijloacele de apărare lăsate la dispoziția responsabilului.

Este evident, că în societățile contemporane economic dezvoltate, această descoperire tardivă a defectului produsului este din ce în ce mai frecventă, urmare a sofisticării produselor puse pe piață precum și a accelerării dezvoltării tehnice și științifice.

Pentru a fi exonerat de răspundere în acest caz, producătorul este suficient să dovedească că regulile artei și normele tehnice în vigoare au fost respectate. Producătorul va trebui totuși să dovedească imposibilitatea obiectivă în care el se găsea la momentul punerii în circulație a produsului, de a descoperi defectul pe considerentul că starea cunoștințelor științifice și tehnice la acea dată nu-i permiteau să cunoască defectul respectiv²⁷. Se ia în considerare așadar starea obiectivă a cunoștințelor științifice și tehnice

subrogat în toate drepturile asiguratului sau ale beneficiarului asigurării contra celor răspunzători de producerea pagubei²⁷.

²² Art. 9 alin. 2 din Legea nr. 240/2004.

²³ **Fr. Deak**, *Tratat de drept civil. Contracte speciale*, Ed. Actami, București, 1999, p. 525.

²⁴ Art. 7 alin. 2 din Legea nr. 240/2004.

²⁵ Pentru a se exonera de răspundere, producătorul trebuie să facă dovada că nu a consimțit la punerea în circulație a produsului, respectiv că acesta a fost sustras sau furat de o persoană străină.

²⁶ **C. Teleagă**, *Particularități ale răspunderii civile delictuale în Directiva 85/374/CEE din 25 iulie 1985 cu privire la produse defectuoase*, în *Revista română de drept al afacerilor nr. 2/2004*, p. 75-80.

²⁷ Art. 7 alin. 2 din Legea nr. 240/2004.

la momentul punerii în circulație a produsului, asupra căroră producătorul este prezumat a fi informat.

Producătorul de componente este exonerat de răspundere dacă dovedește că defectul este imputabil fabricantului produsului finit datorită proiectării greșite a ansamblului în care acesta a fost montat sau instrucțiunilor date de către acesta.

În afara acestor situații prin dovedirea căroră producătorul se poate apăra pentru a nu-i fi angajată răspunderea, se consacră dispoziții exprese referitoare la cauzele exoneratoare de răspundere, constând în fapta terților și greșeala victimei fără să facă însă vorbire și despre cazul fortuit.

Orice clauze contractuale de limitare sau exonerare de răspundere a producătorului sunt lovite de nulitate absolută²⁸ (art. 10). Per a contrario, clauzele de agravare sunt permise.

6. Acțiunea în răspundere pentru repararea pagubei. Dreptul la acțiune pentru repararea pagubei se prescrie în termen de 3 ani de la data la care reclamantul a avut sau trebuia să aibă la cunoștință existența pagubei, a defectului și a identității producătorului, iar acțiunea pentru repararea pagubei nu poate fi introdusă după împlinirea a 10 ani de la data la care producătorul a pus produsul în circulație (art. 11.). Termenul de 3 ani este un termen de prescripție și începe să curgă din momentul în care persoana vătămată a cunoscut sau a trebuit să cunoască dauna, defectul și identitatea producătorului. Termenul de 10 ani este un termen de decădere și începe să curgă de la data punerii produsului respectiv în circulație²⁹.

Acțiunea pentru repararea pagubelor produse este de competența instanței de judecată în a cărei rază teritorială s-a produs paguba, se află sediul sau, după caz, domiciliul pârâtului (art. 12). Competența teritorială este deci alternativă, iar o dată făcută alegerea de către reclamant, acesta nu mai poate reveni asupra ei, pârâtul nu poate solicita declinarea competenței, iar instanța nu o poate dispune din oficiu³⁰.

²⁸ Această concepție a fost consacrată de Legea nr. 193/2000 privind interdicția clauzelor abuzive în contractele încheiate între consumatori și comercianți.

²⁹ Directiva nr. 85/374/CEE prevede că termenul de 10 ani nu se aplică dacă, în cadrul său, victima a declanșat o procedură judiciară împotriva producătorului (art. 11).

³⁰ A se vedea, **I. Leș**, *Tratat de drept procesual civil*, Ed. All Beck, București, 2001, p. 206; **V.M. Ciobanu, G. Boroi**, *Drept procesual civil*, Ed. All Beck, București, 2003, p. 144-145.